

Aubera w czasie, którego już dokładnie oznaczył nie może. Hubert widział także i obżalowanego Annata. Adwokat Favre: »Należałoby sprawdzić tę okoliczność, iż odwołujący list Steublaego nastąpił na prośbę jego spółobżalowanych; lecz uważać wypada, iż list ten jest dawniejszej daty, niż ta, w której obżalowani na dzielnictwo widzieć się mogli.« Panna Grouvelle: »Pan Lebel może zaświadczyć, iż od dziesiątego lutego aniśmy się nie znosili, ani też ze sobą się widzieli.« Pan Lebel potwierdził to. Panna Grouvelle: »Przebieg choroby, którą wspanię oskarżono, równa się zbrodni obżalców.« Prezydent: »Zbrodnia, o którą wspanię oskarżono, równa się zbrodni obżalców.« Pan Arago: »Nie we względzie moralnym.« Prezydent: »W społecznym.« Prokurator jeneralny: »W każdym względzie.« Pan Favre: »Sąd publiczny to rozstrzygnie.« Steuble powiedział, iż niepodobna mu było korespondować z spółobżalowanymi, ponieważ mu zawsze straż dodawano. Pan Gourneuf, na pytanie powodu jego stosunku z panną Grouvelle, odrzekł, iż ten sięgał się jedynie do dobroczynnych darów, które też rozdawała pomiędzy uwiezionych, ubogich i na cholery zapadłych. Prezydent: »Nie wybierataż wspania między temi chorymi?« Odpowiedź: »Bynajmniej Cholera nie wybierała pomiędzy swemi ofiarami.« Z zeznań burmistrza i wielu mieszkańców z Vervins okazało się, iż pan Leproux zajmował się czynnie fabryką swego ojca, i że w Vervins nie słyszano nigdy, aby tenże do polityki się mieszał. Badano jeszcze znawców pisma, ale ci nie rozpoznali, jak tylko to, co już było wiadomo.

Sąd assysów prowadził dalej d. 18go badanie świadków w procesie Huberta. Najważniejszymi były zeznania Niemca, imieniem Schiller, który w Londynie miał związki z Hubertem i Steublem. Oświadczył, że jemu i innym mówił Steuble, jako Hubert, dawszy mu pieniądze, polecił mu zrobienie maszyny, mającej służyć na zamordowanie króla Francuzów. Schiller dodał, że plan ten za radą swego spowiednika wydał ambasadorowi francuzkiemu w Londynie.

D. 21go maja skończyły się badania świadków, a nazajutrz (d. 22go), gdy prokurator jeneralny swoje rekwizytoryum ogłosił (dwóch obżalowanych, Annata i Valentyna, od oskarżenia uwolniono) zaczęły się obrony adwokatów. — Przed zaczęciem mów obrończych słuchano jeszcze dwóch Hanoweranów, których zeznania na dawniejsze życie ich ziomka Schillera, najważniejszego przeciw obżalowanym świadka, najohydniejsze rzuciły światło. Podług tychże był on w ojczyźnie swojej r. 1834, za złazsowanie testamentu, skazany na sześćletnie więzienie, lecz

już w następnym roku z więzienia umknął. W dowód zeznania swego złożyli świadkowie opiewający o tém numer »Gazety Hanowerskiej.«

Na posiedzeniu sądu assysów d. 23go maja świadek Schiller zadawał kłamstwo obwiniającym charakter jego wypadkom, które przeciw niemu przytaczano. Twierdził, że wzmiankowany artykuł »Gazety Hanowerskiej« tyczał się innéj takiegoż nazwiska osoby; jest to nieszczęsnym zbiegiem okoliczności, że on, równie jak ów Schiller w »Gazecie Hanowerskiej«, Fryderykiem się nazywa i był dosorcą lasu; zaś Stiegler, jeden z tych, którzy na niego o kłamstwo powstałi, mówił mu wyraźnie, jako on, Stiegler, zamierza zrobić rewolucyję z innymi Niemcami w Paryżu, umyśliwszy z nimi, gdy król i familija królewska za pomocą maszyny piekielnoej zgładzonymi zostaną, w pięć wyciąć gwardyję narodową i policyję, a potem izbę deputowanych wraz z Tuileryjami, pod któremi znajduje się mina z 10,000 beczek prochu, w powietrze wysadzić. Schiller po tych w najwyższym stopniu awanturniczych zeznaniach, cofnął się z prawd oczu sądziów, kłaniając się z upodobaniem na wszystkie strony. Po całym mowy obrończe prowadzono. (Dokończenie nastąpi.)

Infant Don Francisco de Paula z familiją swoją przybył do Tulusy, i zamieszka w tém mieście.

Belgija.

Piszą z Bruxelli pod d. 23go maja: »Nasza rada komunalna zgromadziła się wczoraj na tajne posiedzenie. Po długich naradach polecono wydziałowi sejąc się ułożeniem wykazu stosunków pieniężnych miasta. Takowy ma być mieszkańcom udzielony. — D. 21go t. m. odbyło się zgromadzenie niekomitszych mieszkańców stolicy, na którym jednogłośnie uchwalono, ażeby powtornie obrać tych członków rady komunalnej, którzy się dymisyonowali.«

Niemcy.

Królewicz Bawarski Maxymilian, podróżujący po Egipcie, pisał z Kairu pod d. 23go kwietnia. Donosi, iż wrócił szczęśliwie z podróży swojej do Górnego-Egiptu, rozciągającej się aż do drugiey katarakty, a gdzie w przedmiotach dziejów przyrody obfite zebrał plony. Królewicz zamyslił nie-bawem, z transportem na 50 wielbłądów, puścić się do Syryi, Jeruzalem, przez Liban do Bagrut, a z tamąd do Smyrny i Konstantynopola.

Rossyja.

Hilku właścicielom dóbr w gubernii Charkowskiej dał rząd pozwolenie do założenia towarzystwa na akcyje, celem ożywienia handlu wełną,

wewnątrz i zewnątrz państwa. Kapitał towarzystwa składa się z dwóch milionów rubli, rozdzielonych na 5000 akcyj.

Grecyja.

Listy z Aten z d. 8. maja (umieszczona w „Gazecie politycznej Mnichowa“) zawierają tę urzędową wiadomość, że spokojność na wyspie Hydrze zupełnie przywróconą została.

Wiadomości handlowe i przemysłowe.

(Z korespondencji prywatnych.)

Ołomuniec. Targ na woły d. 6. czerwca 1838.

Przypędzili: 1) Schaja Westreich, z Brzyńska, 60 wołów; 2) Abraham Olster, z Dombrowej, 88; 3) Sam. Stamberger, z Laskowej, 87; 4) Hersch Bauer, z Sarkowa, 57; 5) Perl Immergluk, z Krakowa, 55; 6) Allerhand i Tabak, z Zurawna, 206; 7) Strik i Hiller, z Kamionki, 72; 8) Pinkus Trnawka, z Rymanowa, 80; 9) Sebastyjan Hachłowski, z Piasek, 91; 10) Kerner Elises, z Lubaczowa, 68; 11) Adam Włodek, z Zapółowa, 84; 12) Selig Pohl, z Brzeżan, 89; 13) Leib Bergmann, z Brzeżan, 103; 14) Franciszek Matera, z Cieszyna, 99; 15) Egidy Rechowicz, z Gorlic, 76; 16) Mendel Amster, z Czerniowiec, 177; 17) Szymon Brzyski, z Radomyśla, 337; 18) Mateusz Zydek, z Ołomuńca, 107. Małemi partyjami 232. Ilość przypędzonych 2168.

Dzisiaj mieliśmy osobliwszy targ: oprócz 400 wołów, puszczonej wprost przez Lipnik do Wiednia, stanęło na targowicy 2168. Przed targiem nie nie kupiono. Na targowicy kilka stad zostało niesprzedanych, bo Wiedeń dobrze się zaopatrzył z Węgier; z tego powodu, niemniej dla wysokich cen ustąpili komisjonerowie wiedeńscy, a targ przeciągnął się aż do nocy. Nie można przewidzieć, czy ci, co się puścili ze swemi wołmi wprost do Wiednia, źle na tym nie wyjdą; cetrar mięsa stoi tam wprawdzie na 38 do 39 zr. w. w., lecz potrzebowanie zmniejszyło się. Woły, przechodząc przez kilka rąk, zbyt znacznie drożeją, w miarę ceny wołu podnosi się cena funta mięsa, a tak przynajmniej biedniejsi mniej go konsumują. Dla tego nie widać teraz owego ruchu w handlu bydłem, co przed piętnastu laty, ale też w ten czas kosztowała para wołów 200 zr., jakiej teraz nie kupisz za 300.

Peszt d. 1. czerwca 1838. Piérwszy tydzień tegorocznego jarmarku na St. Medarda, okazuje się pod względem rekordzieł mniej niż pomyslny. Jedyne sukno znajduje znaczny odbyt. Na produkta krajowe wiele jest kupców na targu i drożeją one po większej części. Wełna dwojój strzyży, szczególnie lepszej jakości, bardzo jest poszukiwaną. Wysoko-cienkiej uszlachetnionej wełny jednéj strzyży mało dotąd dostawiono. Tytoń, konopie, skóry, skórki zajęcze, wysoka stoja w cenie. Zaś potażu, oleju rzepakowego i dębówek, kupcy po cenach podwyższonych nabywać nie chcą. (Pester Handl. Zeit.)

(Gazeta Krakowska.) Kraków. Ceny zboża w czterech gatunkach, na targowicy w Kleparzu przy Krakowie sprzedawanego:

| K a p i l i : | szubek | Cena jednéj pary w w. w. | | radnar. | Z tych para ważyć mogła cetrar. |
|--------------------------|--------|--------------------------|-----|---------|---------------------------------|
| | | zr. | kr. | | |
| Małemi partyjami st. 1. | | | | | |
| dito. st. N. 2. | | | | | |
| Do Pragi stado Nro. 3. | 40 | 335 | — | 6 | 9 1/2 |
| — Berna stado Nro. 4. | 36 | 282 | — | 4 | 8 |
| Małemi partyj. st. N. 5. | | | | | |
| Do Wiednia st. Nro. 6. | 166 | 350 | — | — | 10 1/4 |
| Niesprzedano st. Nr. 7. | | | | | |
| Do Jaromirca st. Nr. 8. | 53 | 285 | — | 7 | 8 1/2 |
| — Berna stado Nro. 9. | 71 | 310 | — | 9 | 9 1/4 |
| — Pawłowic st. N. 10. | 68 | 197 | 30 | — | 7 |
| — dito. st. Nro. 11. | 82 1/2 | 230 | — | 1 1/2 | 7 3/4 |
| — Ossy stado Nro. 12. | 78 1/2 | 280 | — | 1 1/2 | 8 1/2 |
| — Pragi stado Nr. 13. | 93 1/2 | 310 | — | 1 1/2 | 9 |
| Niesprzedano st. N. 14. | | | | | |
| Do Berna stado Nr. 15. | 76 | 310 | — | — | 9 |
| Niesprzedano st. Nr. 16. | | | | | |
| Do Pragi stado Nr. 17. | 220 | 350 | — | — | 10 1/4 |
| Niesprzedano st. N. 18. | | | | | |
| Małemi partyjami . . . | 232 | | | | |

| Dnia 5. czerwca 1838 r. | 1 | | 2 | | 3 | | 4 | |
|-------------------------|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|
| | zł. | gr. | zł. | gr. | zł. | gr. | zł. | gr. |
| Korzec pszenicy . | 22 | 20 | 21 | 15 | 20 | 6 | 20 | — |
| — zyta. | 17 | — | 16 | 15 | 16 | — | — | — |
| — jęczmienia. . | 13 | 15 | 13 | 6 | 12 | 10 | — | — |
| — owsa | 8 | 15 | 8 | — | — | — | — | — |
| — grochu | 20 | 15 | 19 | 20 | 13 | — | — | — |
| — jagieł | 31 | — | — | — | — | — | — | — |

(Dalszy ciąg Wiad. handl. w Nadzwycz. Dodatku)

TEATR POLSKI.

Jutro: (po drugi raz) *Płochosć ukarana*, dramat w 4 aktach, Józefa Korzeniowskiego, znane go autora wielu dzieł dramatycznych.

Dodatek nadzwyczajny do Nru. 69. Gazety Lwowskiej.

Z b o Ź e.

Londyn d. 25. maja 1838. Nie podpada wątpliwości, że znaczna ilość zagranicznej pszenicy, zostającej pod kluczem królewskim, przed żniwami ocłona być musi, dla zmieszania jej z krajową lekkiego gatunku. Będzie potrzeba zagranicznej pszenicy 400,000 kwarterów *) na konsumpcję do 14tu, biorąc wzgląd na powolny wzrost zboża. Z większej części zbożowych okolic południa i wschodu Anglii uskarżają się na zły urodzaj. Niektóre łany tak mało obięcywały, że je przoroać musiano. — Ostatnie podnoszenie się cen pszenicy w Londynie przypisujemy po części niepomysłnym doniesieniom z naszych południowych hrabstw, o wysianiu w roku zeszłym cokolwiek więcej, a w Irlandyi daleko więcej niżli rokiem wprzód, lecz to nawet, co więcej wysiano, zaledwo trzecią część ubytku, na 2 do 2 1/2 milionów kwarterów obliczonego, pokryć zdoła. O wpływie, jaki zbiór jęczmienia i owsa na pszenicę wywrze, jeszcze sądzić nie można. Wysiew odbył się pod bardzo pomysłną wróżbą i zboże wprawie nader pięknie wygląda. (*Preus. Handl. Zeit.*)

Dokładne poznanie budowy wewnętrznej buraka, prowadzi na myśl, iż wyciskanie z niego soku (do wyrabiania żeń cukru) jest błędną metodą.

Powszechnie prawie dotąd mniemano, że mnóstwo komórek dających się widzieć w składzie buraka, zawierają w sobie cukier i inne substancje rozbitoem chemicznym wykryte i to po części wolne, po części zaś chemicznie rozłożone. — P. Raspail znany z odbywania różnych zajmujących doświadczeń (a między innymi z kuleczkami krochmal składającymi) dociekl: iż komórki buraka zawierają w sobie tylko klej, — co się zaś tyczy cukru, ten mieści się jedynie w naczyńkach podłużnych buraka i to w stanie krystalicznym. Każdy przekonać się o tym może sposobem następującym wcale prostym: z czerwonego buraka odkroiwszy w podłuż cienki krążek, puścić nań kroplę kwasu siarkowego bezkolorowego skoncentrowanego, a ujrzy się, iż komórki zmieniają natychmiast kolor swój czer-

*) Dziesięć kwarterów czyni jeden łaszt miary gdańskiej.

wony w żółty, gdy tymczasem naczyńka cukier obejmujące staną się purpurowemi, a przestrzenie nie zawierające w sobie cukru nie zmienią koloru. — Zastanowiwszy się nad taką budową buraka łatwo wnieść: że wyciskanie z niego soku jest błędną metodą uzyskiwania cukru i że wyługowaniem tylko wydobyć żeń można wzystek cukier. Tu i ówdzie używano już wprawdzie takiego sposobu, że miazgę burakową po pierwszym wyciśnięciu z niej soku zwilżano wodą i w tym stanie drugi ją jeszcze raz działaniu prasy poddawano, otrzymując jeszcze dodatkowo znaczną ilość cukru. Ta metoda, niemniej i sposobem postępowania pana Demesmay, który miazgę burakową wystawia na działanie pary, zdają się potwierdzać utrzymywanie p. Raspail. (*Bulletin de sucres N. 11 do 15*)

Jarmark wrocławski na wełnę.

Z Wrocławia dnia 2go. czerwca 1838.

Lubo przeszłej wiosny widokrąg handlowy czarnemi osłoniony był chmury, zagrażającemi wielką burzą Anglii, owemu największemu państwu handlowemu Europy, jednakże obfite źródła tego kraju oparły się burzy, i odwróciły obawę rozszerezenia się fatalnego przesilenia. Już bowiem po upływie kilku miesięcy zaczął następnie znikać dyskredyt, owa to kłęska utrudniająca wszelki znaczniejszy interes handlowy; podupadłe dyskredytem ceny wielu produktów, poczęły podnosić się; nastąpiły znowu większe dopytywania o wełnę, a to nawet po części i ze strony samejże Anglii. Odtąd handel przybrał w swym trybie znowu uspokajającą postać, a ta nie uległa już w drugiej połowie roku żadnej szkodliwej zmianie; — nasz jarmark w październiku był znowu wcale ożywiony, chociaż po największej części tylko dla krajowych potrzeb.

Z początkiem roku bieżącego ceny wełny w Anglii podniosły się nadspodziewanie; okoliczność ta wywarła niebawem wpływ na ład stały, co też spowodowało najpierwej najznaczniejszych nabywców wełny w Austrii do pozawierania ugód na nową strzyżę, z postąpieniem 15 do 20 złr. na cetnarze wyżej, niż w roku 1837.

I w naszych prowincyjach obudził się duch spekulacji; pod takimi samymi co i w Austrii warunkami, pozawierano i u nas ugody na rachunek krajowy i zagraniczny, i to ogółem na

12,000 cetnarów wełny. Ceny zdawały się być korzystne dla producentów, zwłaszcza gdy z nadzieją wiosny nastąpiła wkrótce po otwarciu żeglugi reakcja, a to z powodu znacznych dostawek wełny do Anglii, a więcej jeszcze dla braku zwykłych o tym czasie zamówień ze strony Ameryki. Reakcja ta zdawała się nawet szkodliwie zagrażać nadchodzącym w Niemczech jarmarkom. Wszyscy doświadczeni w handlu męzowie, zgodzili się na to: iż małego tylko podniesienia cen wełny w porównaniu z rokiem 1837 spodziewać się należy; — a nawet jeszcze w połowie zeszłego miesiąca, znalazłoby się wielu ochoczych sprzedawców na taki warunek. — Ale jakże niespodziewana nastąpiła radość, gdy już w ostatnich dniach przeszłego i w pierwszych bieżącego tygodnia zaczęto skwapliwie poszukiwać wełny szlaskiej bardzo cienkiej; najpierwszy do tego popyd dał wprawdzie jeden z największych zakładów fabrycznych belgijskich, atoli niebawem też sama chęć objawiła się pomiędzy wielu najznaczniejszymi fabrykantami prowincji nadreńskich, i wielu śmiałymi spekulantami. — Wszystkie słynne owczarnie (z których dla braku miejsca wymieniamy tylko Camenz, Chrzelicę, Carlshof, Dambrowę, Manzę, Niklasdorf, Górny-Głogów; Piszkowice, Rudnice, Simmenow) ledwie że złożyły u nas wełnę, a już jej nie było. — Po najcieńszej wełnie sprzedano niebawem wiele partyj cienkiej wełny, pochodzącej z dobrze utrzymanych owczarni, których nasz piękny Szląsk tak znaczną posiada liczbę.

Pierwszą wełnę płacono wyżej o 12 do 15 talarów, a drugą o 8 do 10 talarów na cetnarze. Mniej rażno szła sprzedaż wełny średnio-cienkiej cetnar po 75 do 85 talarów; jednak i tej zbyt bardzo znaczna ilość, o 6 do 8 talarów na cetnarze wyżej niż w przeszłym roku; na niektóre tylko partyje tej wełny, to jest na te, która pochodzi z owczarni mniej dobrze utrzymywanych, mniejszy też przypadł zysk.

Do dnia dzisiejszego dostawiono na nasz jarmark następującą ilość wełny:

| | | | |
|-------|---|---|-----------------------|
| 6,000 | „ | „ | z W. ks. Poznańskiego |
| 2,500 | „ | „ | z Król. Polskiego |
| 2,000 | „ | „ | z Austrii i Galicyi |
| 4,500 | „ | „ | dawniej pozostałej |

Razem 47,000 cetnarów, — a w przyszłym tygodniu przybędzie jeszcze najmniej 2,000 cetnar. wełny szlaskiej i 4,000 cetn. wełny polskiej.

Dotąd sprzedano już przeszło trzy ćwierci dostawionej tu wełny szlaskiej, — a nawet i składy naszych miejscowych handlujących mocno się przerzedziły.

Ceny były prawie następujące:

| Za cet. wełny | | talarów. |
|---------------|----------------------------|-------------------------------------|
| — — — | elektoralnej . . . | 120 do 140 |
| — — — | bardzo cienkiej . . . | 105 — 115 |
| — — — | cienkiej . . . | 90 — 100 |
| — — — | średnio-cienkiej . . . | 75 — 85 |
| — — — | średniej . . . | 65 — 70 |
| — — — | cienkiej dwojej | |
| — — — | strzyży . . . | 70 — 75 |
| — — — | śred. dwojej strzy. . . | 60 — 65 |
| — — — | niewielko posłedniejs. . . | 50 — 65 |
| — — — | bardzo cienkiej | |
| — — — | garbarskiej . . . | 75 — 80 |
| — — — | cienkiej dtto. . . | 65 — 70 |
| — — — | białej na krajki . . . | 20 $\frac{1}{2}$ — 23 $\frac{1}{2}$ |
| — — — | czarnej dtto. . . | 16 $\frac{1}{2}$ — 18 $\frac{1}{2}$ |

Wiele owczarni z W. ks. Poznańskiego, do brze prowadzonych, sprzedało swoje wełnę w tymże samym prawie stosunku ceny, co i owczarnie szlaskie.

Z Polski nie dowiedziono jeszcze wiele wełny, i do dziś dnia nie przedano jej tyle, aby już pewny stosunek cen podać było można; spodziewać się wszakże należy, że i ta wełna będzie miała udział w dobrym rezultacie jarmarku, tak iż średnią płacę będą cetnar o 2 talary, cienką o 3 do 4 talarów, a bardzo cienką 5 do 6 talarów wyżej niż przeszłej jesieni.

Dla przyjaciół o czystego przemysłu radośnie to zaiste było uczucie widzieć, jak piękna, jak chlubna nagroda staje się udziałem tych właścicieli owczarni, którzy z gruntowną znajomością rzeczy, z gorliwością ofiar nieznającą, i z wytrwałością oddają się tej pięknej gałęzi przemysłu; to bowiem dodać musimy, iż ulubioną naszą wełnę zakupili po największej części sami fabrykanci, a ci jak wiadomo nie powodują się zaciekiwością spekulacyjną, lecz umieją poznać się na wartości wełny, i według niej tylko taktownie płać.

Czyli na zbliżających się jarmarkach w Sacciecinie i Berlinie, ceny utrzymają się również wysoko jak u nas, nie śmiemy na to odpowiadać; bo jak z jednej strony to jest pewna, że jeszcze wiele potrzeba będzie cienkiej wełny, tak z drugiej i temu zaprzeczyc nie możemy, że na naszym jarmarku kupujący nie zważali poniekąd na konjunkturę, i nie jedną partyję wełny nad wartość zapłacili.

Co się tyczy mycia i dobrych własności wełny, to w skutek ostrzej zimy, nie ze wszystkiemi zaspokoili żądania. Tym więc właścicielom owczarni, którzy i tę przeszkodę z natężonym usilowaniem i przezornością przewyciężyć potrafili, podwójna należy się chwata. (Preus. Hand. Zeit.)